І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 13, 1957 No. 154. VOL. LXIV.

ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА ВСЕ ЩЕ ГОЛОВНА СПРАВА В КОНҐРЕСІ

Вашинґтон. — Схвалений вже обидвома палатами Конґресу законопроєкт про громадянські права все ще залишається головною справою в Конґресі, сесія якого мала б закінчитися 24-го серпня. Урядовий законопроєкт про громадянські права був схвалений в запропонованій формі в Палаті Репрезентантів уже раніше, а Сенат схвалив його минулого тижня, додаючи деякі важливі поправки, зокрема щодо судового переслідування порушників громадянських прав. Схвалений Палатою урядовий законопроєкт передбачував, що всіх порушників громадянських прав повинні судити федеральні судді без лави присяглих, а додана в Сенаті поправка постановляє, що федеральні судді мали б судити тільки „цивільні" порушення закону, натомість усі ті провини, які входять в категорію „кримінальних" належали б до суддів присяглих. Звичайним порядком законопроєкт мав би піти тепер до спільної палатно-сенатської комісії, що мала б узгіднити розбіжності. Частина законодавців очікує, що комісія погодиться на компроміс, щоб суди присяглих обмежити тільки до порушення закону в справах голосування, а всі інші навіть „кримінальні" порушення передати під компетенцію федеральних суддів. Інші, натомість, воліли б, щоб схвалений Сенатом законопроєкт передати під голосування в Палаті, побоюючись, що спільна комісія може схвалити такий компроміс, що його відкинуть представники південних стейтів і справи того законопроєкту взагалі не можна буде вирішити на теперішній сесії. Справа того важливого законопроєкту мала б виясннитись уже впродовж цього тижня. З інших важливіших справ на порядку обидвох палат Конґресу є ще компромісовий законопроєкт в справі 3.366.000.000 долярів на закордонну допомогу та законопроєкт в справі підвишки платні поштовим урядовцям і рівночасно законопроєкт про підвишку поштової оплати за пересилку листів, газет тощо. Ці законопроєкти, схвалені вже в обидвох палатах, вимагають ще узгіднень деяких розбіжностей і тоді будуть передані Президентові до підпису, після чого станутъ законом. Всі ці справи мали б бути полагоджені впродовж цього тижня.

47 амераканських учасників московського фестивалю їдуть до Пейпінґу

Москва. — Не зважаючи на заборону державного департаменту, 47 учасників влаштуваного Совєтами „всесвітнього фестивалю молоді" вирішили відбути трьохтижневу прогульку по червоному Китаю. Спочатку їм обіцювали, що вони переїдуть з Совєтського Союзу до червоного Китаю без спеціяльних віз у їхніх пашпортах, а тільки за окремими посвідками, потвердженими комуно-китайською амбасадою. Тим часом, китайська амбасада у Москві зажадала від усіх учасників проєктованої поїздки по червоному Китаю, щоб вони передали до перевірки їхні американські пашпорти. Одному із американців, який прибув до Совєтського Союзу без ніякого пашпорту, червоно-китайська амбасада відмовила взагалі дозволу на в'їзд до червоного Китаю. Американські учасники московського фестивалю виїдуть до Пейпінґу поспішним поїздом в середу цього тижня. Вони запрошені туди Всекитайською Федерацією Молоді і 15-ом з-поміж них комуністичний китайський уряд заплатить кошти дороги літаком з Пейпінґу до Праги. Решта будуть мусіти самі заплатити собі поворотну дорогу з Пейпінґу. Згідно з напрямними, встановленими державним департаментом ЗДА, американським громадянам не вільно подорожувати з американськими пашпортами до тих країн, що з ними ЗДА не втримують дипломатичних взаємин, значить до Червоного Китаю, Північної Кореї, Північного Вєтнаму, Албанії та Болгарії.

Піґулки проти товстіння — це „чистий обман"

Вашинґтон. — На конґресовій підкомісії зізнавала директорка бюра для справ харчів і ліків панна Мей А. Русс, яка твердила, що часописні, радіові й телевізійні оголошення про всякі пігулки, які нібито зменшують вагу людини, — це „чистий обман", щоб видобувати гроші від наївних людей". Згідно зі станом науки немає, покищо такого ліку, який зменшував би вагу людини. Хто хоче позбутися деякої частини фунтів із своєї ваги, той мусить покористуватися тільки єдиним засобом: зменшити кількість своєї їжі. В рекламі часто говориться про те, що можна стати струнким, не змінивши своєї дієти, коли заживатиметься такі чи такі пігулки. Панна Русс сказала, що існують такі ліки, які зменшують апетит того, хто їх заживає, але і їх треба заживати обережно і тільки з порадою лікаря.

В КАТАСТРОФІ КАНАДІЙСЬКОГО ЛІТАКА ЗГИНУЛО 79 ОСІБ

Монтреал. — Канада зазнала однієї з найтяжчих летунських катастроф у своїй історії. Пасажирський літак, що віз канадійських ветеранів з їх родинами із відвідин в Англії, впав біля місцевости Іссудун, 15 миль на південний захід від Квебеку в Канаді, і в його полум'ї згинули 73 пасажири і шість осіб залоги. Причиною катастрофи була тяжка громовиця, що в той час шаліла над згаданою місцевістю. Між пасажирами було троє дітей. Канадійські летуни, що їх скинено парашутами на місце катастрофи, ствердили, що ніхто з пасажирів не залишився у живих і що всі згоріли разом з літаком. На протязі року — це друга з більших летунських катастроф на території Канади. В грудні минулого року під час катастрофи пасажирського літака летунської лінії Тренс Канада Ейрлайнс у Скелистих Горах згинуло 62 особи. Літак, що зазнав аварії біля Іссудун, належав до летунської лінії Мерітайм Сентрел Ейрвейс і його пілотом був Норман Рамзей, 34-річний летун з Монтреалю, колишній пілот летунської лінії Тренс Канада Ейрлайнс. В грудні 1954 року йому відібрали були дозвіл на їзду з огляду на катастрофу, веденого ним літака біля Бремтон у Канаді. Рамзеєві закидали тоді недбайливість, але потім його виправдано, стверджуючи, що причиною катастрофи була його перевтома. Летунська лінія Мерітайм Сентрел Ейрвейс була зайнята останнім часом перевожуванням іміґрантів з Европи до Канади.

Приготовляються до заприсяження президента Домініканської Республіки на дальших 4 роки

Сіудад Трухілло. — В п'ятницю дня 16-го серпня ц. р. відбудеться урочисте заприсяження дотеперішнього домініканського президента Гектора Бієнвеніда Трухілльо на чергову чотирьохрічну каденцію. Його обрано президентом без будької опозиції дня 16 травня ц. р. Гектор Бієнвенідо Трухілльо є рідним братом домініканського диктатора генераліссімуса Рафаеля Леонідаса Трухілльо, головнокомандуючого домініканськими збройними силами, почавши ще з 1930 р. В урочистості заприсяження президента Гектора Трухілльо візьмуть участь дипломатичні представники 46 держав. З'єдинені Держави буде репрезентувати амбасадор Джозеф С. Фарленд, колишній урядовець американського Федерального Бюра Інвестиґацій. У зв'язку з урочистостями американські газети пригадують знову справу д-ра Хезуса де Ґаліндеза, домініканського журналіста і репрезентанта до ОН, активного противника диктатури Трухілльо. Ґаліндез „пропав без вісти" в березні минулого року в Ню Йорку. В його „зникненні" обвинувачують генераліссімуса Трухілльо.

Майра Собл і Албам засуджені на кару в'язниці по п'ять і пів року

Ню Йорк. — У менгеттенському федеральному суді відбувся в п'ятницю мин. тижня процес проти совєтських шпигунів Майри Собл, дружини Джека Собла, і їх спільника Джекоба Албама. У висліді відбутого процесу засуджено майру Собл і Джекоба Албама на кари в'язниці по 5 і пів року. Їх засуджено за участь в шпигунській ячейці, очолюваній чоловіком Майри Собл Джеком Соблом, Передусім за співпрацю з совєтською розвідкою і за передавання їй секретних інформацій про оборону і збройні сили ЗДА. Засуджені призналися до вини і виявили всі подробиці своєї шпигунської активности на терені ЗДА і тому присуд був порівняльно легкий. Справу Джека Собла покищо вилучено, бо він під сучасну пору допомагає американській судовій владі встановити дані й інформації про совєтську шпигунську сітку, до якої він належав і яка „працювала", за дорученням Москви, починаючи з Ню Йорку, в усіх більших европейських містах Европи. Процес Джека Собла відбудеться 18 вересня ц. р.

Совєтська амбасада не хоче мати „нічого спільного" з аферою Абеля

Ню Йорк. — На запити, звернені до представників совєтської амбасади у ЗДА, чи совєтська амбасада подбає про правну оборону викритого американською владою шпигуна Рудольфа Абеля, совєтського громадянина і полковника совєтського КҐБ, американські журналісти одержали відповідь, що совєтська амбасада не має нічого спільного з цією справою. Таке ставлення згідне з совєтськими дипломатичними традиціями: в усіх шпигунських справах Совєти намагалися завжди вмивати руки і заявляли свою непричетність до них і незацікавленість в долі заарештованих шпигунів. В той час, як заступник федерального генерального прокуратора, одержавши від Еф Бі Ай доказовий матеріял щодо шпигунської роботи Абеля, приготовляє судовий процес Абеля, американська контррозвідка збирає дані про контакти Абеля з Москвою. Як свого „правного заступника" подав Абель нюйоркського адвоката Джана Дж. Абта, відомого з комуністичних процесів і правного дорадника комуністичної партії ЗДА. Як звичайно в таких випадках буває, Совєти — поінформовані заздалегідь про можливість ув'язнення Абеля — почали акцію „розкривання шпигунських афер" в сателітських країнах. Ще з

Рудольф І. Абель, совєтський полковник і шпигун

початком червня заарештовано в ЧСР групу „американських шпигунів" і наприкінці липня в чехословацьких радіових і газетних повідомленнях згадувано про ув'язнення якогось Антоніна Ґеріяна „шпигуна амер. контррозвідки, заарештованого буцім то під час намаганої втечі до Австрії. Про ув'язнення „американських шпигунів" Міхала Пржибили і Гайнца Вески повідомляла наприкінці липня і з початком серпня Варшава.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ ВИЇЖДЖАЮТЬ З ЯПОНІЇ

Після 12 років служби в окупованій американськими військами Японії, американські військові з'єднання починають виїжджати до ЗДА. На фото: американські вояки завантажуються на транспортний корабель „Дженерал Андерсен" в Йокогамі.

Здобуто центр спротиву ворохобників проти султана Оману

Нізва, Оман. — В неділю 11 серпня закінчено кількаденні військові операції невеличкої „армії" арабського султана Мускату й Оману, Саїда бен Таймура, й англійської військової експедиції, яка прийшла йому на поміч проти зворохоблених арабів, прихильників суперника султана, імама Халіба бін Алі. Командантом всієї цієї воєнної виправи був англійський бриґадир Дж. А. Р. Робертсон, який має великий досвід в отаких пустинно-гірських боях з часів своєї давньої військової служби в англійських колоніях. Наприкінці мин. тижня показалось, що ворохобники сильніші, як це думали султан і його люди. Англійські стежі, що підійшли були пд місцевість Фарк, дістались під сильний скорострільний вогонь, а поведінка противника вказувала, що він має фаховий військовий провід. Тому ген. Робертсон відтягнув стежі і перевів наступ ніччю з суботи на неділю. В неділю вранці його військо без опору збоку ворохобників зайняло центральний пункт спротиву, столицю імама Халіба бін Алі, Нізру, а тамошні араби заявили льояльність султанові. Цей бунт почався 19 липня ц. р. і набрав світового розголосу з уваги на загрожені англійські інтереси на південному сході Арабського півострова (верчення нових нафтових копалень) та на совєтсько-єгипетську пропаґанду. Імама і його брата, який діставав з Єгипту та мабуть Савді Арабії зброю і добровольців, не знайшли в Нізві.

Ватикан осуджує всяку расову сеґреґацію

Рим. — Католицька Церква рішуче й безкомпромісово противиться всякій дискримінації, байдуже, чи вона проявляється в Ню Орлінсі, чи в Південній Африці — заявив речник Апостольської Столиці у зв'язку з закликом, з яким звернулась до Папи організація світських римо-католиків з Ню Орлінсу, Луїзіяна. Цей заклик стоїть у зв'язку з конфліктом, який зайшов поміж білими прихильниками сеґреґації в церквах, школах і публічному житті, та архиєпископом Джозефом Францісом Руммелем. Ще в жовтні 1955 року архиєпископ Руммель замкнув був церкву в Ню Орлінсі і припинив всі Богослужби в ній у відповідь на поведінку білих парафіян, які не допустили чорного духовника до виконування його душпастирських функцій. Тепер згадана організація білих вірних в Ню Орлінсі звернулась до Папи з запитом, чи дійсно розмежовування людей без заподіювання їм цим „шкоди", є ділом аморальним і грішним, як це заявив був архиєпископ. Папа ще сам не забрав в цій справі голосу, але — як зазначують пресові коментатори — його становище не підлягає сумніву. Воно було з'ясоване в „Оссерваторе Романо" і тепер з'ясував його представник Ватикану, імени якого, зрештою, преса не подає. Архиєпископ Ню Орлінсу заповів, що в католицьких школах буде переводитись ступнева інтеґрація, — це саме й схвилювало тамошніх білих батьків. Однак — з Ватикану заявляють — американські католики Луїзіяни проминули найосновніший принцип християнської віри: що річ іде про душі, а не про їх тілесні поволоки будь-якого кольору.

В Альпах сталася нова „біла" трагедія

Ґрінденвальд. — Ще 3 серпня ц. р. з місевости Альплінґен в Швайцарії вирушили були в гори на здобуття небезпечного шпилю Айґер чотири молоді альпіністи, два німці і два італійці. На третій день зауважено через телескопи, що ці альпіністи мають якісь трудноці. Висланий гілікоптер ствердив, що вони попались на скельний шпиль Спідер, з якого не знаходили виходу. Зорґанізовано негайно рятункову акцію, в якій взяло участь 40 осіб — швайцарці, німці, італійці, французи й поляки — найбільш досвідчені альпіністи. В неділю 11 серпня німецький альпейський провідник Альфред Гельпарт, спустившись на линві в пропасть, врятував, прив'язавши собі до спини одного з отих 4-х молодих альпіністів, 29-річного італійця Клявдія Корді. Він знаходився за 1,200 стіп нижче шпилю, високого на 13.036 стіп. Врятований був у стані повного виснаження. Раптова сніговія перервала дальшу акцію. Є мало надії, щоб три інші мужчини були ще в живих, перевівши повний тиждень серед вічного снігу й майже без харчів. Один із них висів весь час на линві. — Водночас у віддалі 12 миль від місця цієї трагедії, три інші альпіністи, швайцарські німці, брати Вальтер і Еді Якоб і Ірґ Базлер, впали у пропасть глибини 450 стіп і згинули. Рятункова акція знайшла їх тіла.

● **Два члени польської спортової дружини,** які брали участь у міжнародних спортових змаганнях у Кристіянстаді в Швеції, відмовились від повороту до сателітної Польщі і звернулись до шведської поліції, прохаючи азилю.

● **Американський вояк,** 21-річний Боббі Ф. Голленд, два з половиною роки тому зник, перейшовши до східнього Берліну. Цього тижня він раптом з'явився у своїй частині в Західній Німеччині.

ЗДА РЕОРГАНІЗУЮТЬ СТРАТЕҐІЧНІ ПЛЯНИ

ЧАСТИНА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК БУДЕ ВІДКЛИКАНА З ЕВРОПИ. — ПЛЯНУЄТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬК ДО 2,500,000

Вашинґтон. — За вістками з авторитетних американських джерел, ЗДА плянують оперти оборонні пляни Европи в більшій, як до цього часу мірі, на збройні сили інших членів НАТО. Практично це значить, що частина американських військ буде відкликана з европейського континенту, включно з Німеччиною, дармащо їх перебування в Німеччині має не тільки військове, але може ще більше політичне значення. Із побільшуванням числа західньо-німецьких піхотних дивізій, вони займуть місце, що їх досі займали американські піхотні війська в Европі. Принцип зберігання заморських баз ЗДА залишається непорушний. Однак замість великих піхотних військ, ЗДА обмежуватимуть їх там до невеличких рухомих ґарнізонів по 5,000 до 8,000 вояків, вивінуваних атомовою зброєю. Шеф штабу летунства, ґенерал Томас Вайт з'ясував в минулому тижні цю нову американську військову політику в Европі, а тепер військові чинники у Вашинґтоні потверджують його завваги. По цій самій лінії пішла заява шефа штабу армії, ґенерала Тейлора під час його перебування в Лондоні. ЗДА мають тепер у Західній Німеччині 5 піхотних дивізій. Всупереч первісній опінії, що їх кількість не зменшиться у зв'язку з задуманою редукцією збройних сил на 100,000 війська, американські частини в Західній Німеччині будуть також зредуковані. Військові чинники стараються вже тепер підготовити на рік 1958/59 бюджет збройних сил на 2,500,000 осіб, себто на 300,-000 осіб менше, аніж їх охоплював бюджет який обов'язував від 1 липня мин. року. Саме тепер переводиться дальше обслідування, які ощадності в людях і грошах можна б перевести на численних американських заморських базах, без послаблення безпеки Америки і вільного світу.

Німецькі комуністи зганяють людей на мітинґи Хрущова

Берлін. — Кореспонденти всіх західніх часописів одностайно стверджують, що Хрущов, який усе ще перебуває в Східній Німеччині, тільки тоді має перед собою „маси", коли зігнала їх німецька комуністична державно-партійна машина, приказавши просто, під загрозою санкцій, всім службовикам державних установ та фабричним робітникам, явитися на дане місце. Коли ж того наказу не було, то публічні площі й стадіони, на яких промовляє Хрущов, світять пусткою. Так було в Ляйпциґу, Дессав і Маґдебурґу. Найбільшу авдиторію Хрущов мав у фабриці важких машин імени Ернста Тельмана, де примусовими слухачами мусіли бути 12.000 тамошніх робітників. Хрущов сам признав, що йому напевно закинуть на Заході „пропаґанду", але — мовляв — він дійсно був завжди пропаґатором комунізму і не можна від нього вимагати, щоб він пропаґував політику Аденауера. У своїх дальших виступах Хрущов знову запевняв, що СССР має всі можливості „знищити імперіялістичних аґресорів", але Москва ніби шукає миру. Підголосок Хрущова Ульбріх у промові в Маґдебурґу повторив свою пропозицію, що негайно після виборів в Західній Німеччині у вересні ц. р. новий тамошній уряд повинен звернутися до східньо-німецького уряду в справі „об'єднання через конфедерацію двох Німеччин".

Даґ Гаммершилд буде знову генеральним секретарем ОН

Об'єднані Нації. — 10 серпня 1958 кінчається 5-річний реченець генерального секретаря Об'єднаних Націй, Даґа Гаммершилда, але вирішення справи його наступника має статися вже за найближчої 12-ої сесії Генеральної Асамблеї, яка знову збереться 17 вересня ц. р. Гаммершилд ще сам не заявився офіційно, чи він кандидуватиме вдруге, але — за пресовими коментарями — він напевно не відмовиться. Кандидат на генерального секретаря Об'єднаних Націй мусить знайти згоду Ради Безпеки, себто вона не може перейти проти волі Совєтів, які мають право закласти „вето". В часописах появилась вістка, що ще сильнішою кандидатурою для всього Заходу був би колишній бельгійський міністер закордонних справ Ґенрі Спаак, але проти нього, як теперішнього генерального секретаря НАТО, певно виступили б Совєти. З'єдинені Держави — твердить преса — підтримуватимуть Гаммершилда, який вправді викликав проти себе голоси критики, головно з англійського боку, проте виявив хист лявірування між різними протилежними міжнародними течіями й інтересами.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** оголосив день 2-го жовтня ц. р. „Крайовим Днем Молитви", коли всі мешканці цієї країни мають „просити допомоги в Батька людства для осягнення тривкого і справедливого миру та добробуту для всіх народів у світі".

● **Крайова Федерація** для Поборювання Полю повідомле, що в липні цього року два мільйони американців нащепилися проти цієї недуги. Число нащеплених проти поліо становить уже 68 мільйонів. Але всіх осіб до 40-го року життя є в ЗДА 109 мільйонів.

● **Президент Айзенгавер** відзначив у Білому Домі адмірала Артура В. Радфорда золотою зіркою за визначну службу. Під час цієї церемонії присутніх було коло 40 осіб, в тому числі пані Радфорд і віце-президент Ричард М. Ніксон.

● **Комісія Публ. Сл.** в Олбані, Н. Й., погодилася, щоб автобусова компанія „Сірий Хорт" підвищила ціни за переїзд автобусами на 5 відсотків. Але це не стосується до цін за переїзд нижчих від 60 центів і до підміських ліній.

● **11-річний Роберт Полікар** із Ексетеру, Па., бавлячись у ковбоя, ненароком повісився на шнурі, прив'язавши один його кінець до дверей, а на другому зробивши петлю.

● **Стратеґічна летунська команда** цієї осени матиме нові атомові ракети, які можуть нищити ворожі бомбовики на віддаль 100 миль. Ці керовані ракети значно підсилять протилетунську оборону країни.

● **Еверетт Спаркс,** який втік з тюрми і мешкав у готелі в Індіянополісі, Індіяна, втікаючи з цього готелю поранив пострілами з револьвера двох поліцистів та одну дівчину і сам згинув від кулі поліциста.

● **Ґубернатор** стейту Пенсилвенія Джордж М. Лідер повідомив, що в вересні цього року відзначено ґенерала армії і колишнього державного секретаря Джорджа С. Маршалла Пенсилвенійською Медалею Заслуги. Церемонія відзначення відбудеться в Лісбурґу, Вірджінія.

У СВІТІ

● **Кол. бельгійський король Леопольд,** батько короля Бодуєна, прибуде до З'єдинених Держав „в науковій місії" — як сказано в офіційному бельгійському комунікаті.

● **В Єгипті** вперше закинено комуністам участь в протидержавній змові. Один із 14-х арештованих в половині липня ц. р. буцімто зізнав, що до уряду, який мав створитися після скинення режиму Насcера, мали входити також комуністи. В Єгипті комуністична партія заборонена, але, з уваги на тісні єгипетсько-совєтські взаємини, єгипетська преса, в цілості контрольована урядом, ніколи не атакує комуністів.

● **32-річний Міхал Пшибила** явився у Варшаві до поліції і „признався", що є він „американський шпигун". Пшибила, вивезений німцями під час війни на роботу до Німеччини, залишився там до цього часу, як ДП. Він заявив, що американці вишколили його на шпигуна і перепачкували до Польщі біля Щеціна (Штеттіна). Західні газети твердять, що всю ту справу придумала польська „безпека".

● **Ізраїль** закидає комуністичній Болгарії недодержання слова в міжнародних взаєминах. Два роки тому болгари збили ізраїльський пасажирський літак, при чому згинуло 58 осіб. Болгарський уряд заявив тоді, що оплатить всю шкоду і покарає спричинників, які без жадного приводу стріляли на жадного приводу стріляли дo годжуться дати невеличке відшкодування родинам загинулих, але відмовляється заплатити за знищений літак. Ізраїль зголосив претенсії на близько 3 мільйони долярів.

● **Комуно - китайський уряд** офіційно признав, що, відколи облегшено в червоному Китаї приписи щодо в'їзду й виїзду, куди більше людей залишає країну, ніж приїздить до неї. Число китайців у Бірмі за останні роки подвоїлося, досягнувши цифри 600,000. Найбільше китайців втікає через Гонґ Конґ, де проблема китайських втікачів з кожним тижнем і днем стає грізнішою. Масовий наплив китайських еміґрантів у південно азійські країни ускладнює в них не тільки соціяльно - економічні відносини, але й збільшує небезпеку комуністичної підривної роботи, бо між втікачами є також багато аґентів і шпигунів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БОРОТЬБА ЗА НІМЕЧЧИНУ ТРИВАЄ

Проблему Німеччини зактуалізували тепер дві великі події, одна міжнародного, друга внутрішньо-німецького характеру. У Лондоні відбувається конференція в справах роззброєння, на якій держави НАТО виразно зазначили, що вони не погодяться на жадні постанови, які в будь-якій мірі могли б послужити за аргумент для „увічнення" нинішнього поділу Німеччини, як, наприклад: встановлення інспекційної зони вздовж східньо-західнього німецького кордону, включення в договір клявзулі про демілітаризацію Німеччини і т. ін. Водночас у Західній Німеччині відбувається палка передвиборча кампанія, яка закінчиться 15 вересня ц. р., коли німецькі виборці мають схвалити або відкинути політику Конрада Аденауера. Бо так, як політику 14-ох західніх держав, згуртованих у бльоку Північно-Атлантійського пакту у справі міжнародного роззброєння, устійнено насправді під час відвидин Конрада Аденауера в травні ц. р. у Вашингтоні, так само понад всіми гаслами й програмами передвиборчої кампанії в Німеччині стоїть перед очима кожного німця — особа Аденауера. Він сам собою став уже для німців і для широкого світу програмою та політичним символом.

До цього часу найчастіше порівнювали Аденауера з Бісмарком, і то радше саме як два символи засновників німецької могутности. Вони схожі трохи своїм фізичним виглядом — дужі, масивні, наладовані енергією, з передбачливим державницьким розумом та з хистом як до тонкої дипломатичної інтриги, так і до гострої політичної атаки навпростець. Політична програма одного й другого — дуже різні, як різними були часи 70-их років минулого сторіччя і 50-ті роки нашого. Бісмарк спровокував війну з Францією, започаткував німецьке цісарство Гогенцоллернів і спирав безпеку Німеччини на союзі з Росією. Аденауер же відбудував Німеччину з воєнної руїни, опер Німеччину на союз із демократичним Заходом, зокрема з Францією, і веде вперту й послідовну боротьбу проти комуністичної Москви, не зважаючи на вишантажуване на ньому формальне нав'язання з нею дипломатичних взаємин.

Однак, Аденауера ніхто ще ніколи не порівнював з Гітлером- Зробив це щойно в минулий четвер у східньому Берліні Нікіта Хрущов, старяючись переконати своїх слухачів, що Аденауер, як колись Гітлер, свідомо веде Німеччину до війни, яка скінчиться для неї новою, ще страшнішою катастрофою. У Західній Німеччині, мовляв, загніздився давній дух пруського юнкерства і опанували її „капіталістичні монополії". Аденауер, казав Хрущов, підтримує цю тенденцію, допомагає у спілці з Америкою відроджувати давній німецький мілітаризм і підготовляє війну — на загин своїм землякам. І тому Хрущов наполегливо радив німцям прийняти єдину можливість об'єднання Німеччини, яку в конкретній формі запропонували місяць тому східньо-німецькі комуністи: признати „реальний факт" існування Східньої Німеччини з її комуністичним устроєм, створити федерацію „двох Німеччини", скасувати у себе обов'язкову військову службу, виступити з НАТО, позбутися всіх чужих військ з своєї території.

Психологічна реакція людини — дуже тонка й складна справа. Як зареагують десятки мільйонів німців на цю останню промову Хрущова — видно буде по голосах преси в найближчих днях, а авторитетно виявиться це при голосуванні до західньо-німецького парляменту 15 вересня ц. р. Однак, німці відомі, як тверезі й практичні люди, при всій їхній відірваній від життя філософії Геґеля і Ніцше. Трудно подумати, щоб німецький селянин і робітник у Західній Німеччині повірив, що його, з його високою життьовою стопою, „експлюатує капіталістичний монополіст", і щоб східньо-німецький робітник забув, яка є різниця між долею 17-х мільйонів німців під комуністичним і 45-х мільйонів в демократичному режимах. У Західній Німеччині не мріють про те, щоб позбутися американського війська, тільки бояться, щоб воно само не відійшло геть. Коли б була найменша познака, що німецькі маси можуть заявитись за комуністами, чи бодай за „співіснуванням" з ними (конфедерація!), то Хрущов і Ульбрихт не боялися б так панічно вільних виборів на терені всієї Німеччини і не відкидали б отаких виборів, як бази для об'єднання Німеччини.

Залякувати німців і тим самим дихом весь світ атомовими далекосяжними ракетами й бомбами, лаяти й ображати вільнообраний німецький державний провід, знецінювати той лад у Західній Німеччині, що його подивляє весь світ і що ним гордяться німці та протиставити йому перспективу комуни в цілій Німеччині — навряд чи допоможе все це Хрущову досягнути ту ціль, для якої він їздив до Берліну. Радше навпаки.

НОВА ШПИГУНСЬКА АФЕРА

Ув'язнення Рудольфа Абеля полковника совєтського КГБ (Камітет Государственной Безопасності), одного з найбільших совєтських шпигунів на терені ЗДА і поставлення його в стан обвинувачення відкриває чергову сторінку в історії совєтських шпигунських дій та інтриг. Факт, що на протязі останніх місяців це вже третя шпигунська афера, розкрита американським Федеральним Бюром Інвестиґацій, доказує, як завзято намагаються Совєти розбудувати свою шпигунську сітку у ЗДА і з якою наполегливістю „працюють" совєтські шпигуни.

В січні цього року виявлено й ув'язнено в Ню Йорку трійку совєтських шпигунів, Джека Собла, його дружину та Джекоба Албама, які довший час конспірували у ЗДА з метою роздобування важливих з мілітарного й оборонного погляду документів та матеріялів і передавання їх до Совєтського Союзу. Їх визнано винними. В липні цього року Федеральна Лава Присяжних поставила в стан обвинувачення колишнього офіцера американської розвідки Джорджа Златовського і його дружину Джейн Фостер, теж за добування секретних інформацій у ЗДА і передавання їх Совєтам. Златовські перебувають під сучасну пору у Франції і американський уряд вже кілька тижнів безуспішно добивається їхньої видачі.

Попереджає усі ці три афери довга низка шпигунських афер, виявлених на протязі останнього двадцятиріччя, починаючи від справи Елизабет Бентлі і Вайтекера Чемберса в 1948 році, які під час переслухань перед конґресовою слідчою комісією призналися, що працювали як кур'єри для одної із совєтських шпигунських ланок і виявили водночас із цим прізвища інших совєтських шпигунів. Внаслідок їх зізнань відбувся в 1950 році процес Алджера Гісса, високого урядовця державного департаменту, обвинуваченого в передаванні секретних матеріялів Совєтам.

За цими аферами прийшла зараз таки в 1950 році полосна справа совєтського інженера Валентина А. Губічева і співробітниці департаменту юстиції у Вашингтоні, засуджених на кару в'язниці по 15 років кожне за шпигунську діяльність в користь Совєтів. Губічеву дозволено потім вернутися до СССР. Цього ж 1950 року викрито в Англії совєтського шпигуна д-ра Клавса Фукса, атомового дослідника, що працював в американських і британських атомових лабораторіях і добуті там інформації передавав совєтській розвідчій службі. Виявлені під час слідства і процесу Фукса факти привели до ув'язнення шпигунської зграї Джуліюса й Етель Розенберґів, з якою співпрацювали Дейвід Ґрінґлесс, Геррі Голд й Мортон Собелл. У висліді переведеної розправи Розенберґів засуджено на смерть, а всіх інших, між ними й Ґрінґлесса, на зізнаннях якого був побудований акт обвинувачення, — на кари в'язниці.

Як виходить з виявлених уже афер, совєтський шпигунський апарат у ЗДА складається з незалежних одна від одної і керованих безпосередньо з Кремлю шпигунських ячейок (ланок), члени яких не знають шпигунів в інших ячейках і не підтримують з ними ніяких контактів. Знають про існування тих ячейок тільки окремі довірені особи, що мають завдання збирати добутий шпигунами матеріял і передавати його до Совєтського Союзу. Собел одержував інструкції безпосередньо від своїх зверхників у Москві, де відбув низку зустрічей з керівниками совєтського КГБ та їх агентами.

Якщо йде про нововиявлену шпигунську аферу Абеля, то встановлено, що й він працював у безпосередньому контакті з МГБ. В ранзі полковника Абель був одним із найвищих совєтських військовиків, замішаних у шпигунські афери в ЗДА. Його співробітниками були такі „високопоставлені" совєтські шпигуни, як Віталій О. Павлов, другий секретар совєтської амбасади в Оттаві, Міхаїл Свірін, Александер М. Коротков та Рейно Гейганен, — всі, крім останнього, тепер уже в Совєтському Союзі. Конспірував Абель у ЗДА на протязі дев'ятьох років, перейшовши до цієї країни нелеґально в 1948 році. Жив під різними прізвищами і з своїми аґентами та зв'язковими зустрічався по різних парках Ню Йорку і Бруклину, як теж на Пенсилвенській стації в Нюарку. Представник юстиції, Томпкінс, який бере участь у слідстві проти Абеля, переконаний, що виявлена тепер афера буде однією з найбільш сенсаційних у ЗДА.

Федеральний прокуратор обвинувачує Абеля в конспіративному добуванні для шпигунських цілей документів, мап, фотографій та інших інформацій і в пересиланні їх до Москви. „Цікавився" спеціяльно Абель і його аґенти справами озброєння, виряду і розташування американських збройних сил, зокрема дослідами над атомовою енерґією. Для цієї мети пробував зв'язуватися з американськими вояками і співробітниками військових установ. Йому повелося передати Совєтам багато важливих матеріялів. Передавання інформацій здійснював він з допомогою короткохвильних радіових апаратів, мікрофільмів і шифрованих листів. Роблені ним мікрофільми пересилав в олівцях, вічних перах, видовбаних монетах, обручках тощо. Знайдено у нього низку плянів американських міст, таких, як Ню Йорк, Филаделфія, Бостон, Балтимор та інші, як теж воєнноважливих об'єктів, як наприклад, теренів Військової Академії у Вест Пойнті. На свою „діяльність" одержував великі суми грошей, що їх закопував у різних місцях Ню Йорку й околиці. Під час ув'язнення мав при собі 6,000 долярів, а ще 15,000 виявлено в його депозитах у різних банках.

Справа Абеля, як теж ув'язнених Соблів та Албама, і виявлення шпигунської діяльности Златовського, свідчать, що Москва посилила свою шпигунську роботу в ЗДА, розбудувавши тут широко свій добре вишколений шпигунський апарат, якому до розпорядження і допомоги завжди стояла і напевно тепер стоїть місцева комуністична п'ята колона.

Л. Лиман

ПАРТІЯ, ЖУКОВ І АРМІЯ

Світова преса пояснює перемогу Хрущова тим, що його підтримала армія. При цьому надається вирішального значення маршалові Жукову, від волі якого, нібито, залежав вислід боротьби. Маршалові приписується таку силу і впливи, що він може при бажанні усунути Хрущова. 21-го липня в „Ню Йорк Таймсі" Г. Солсбері писав, що Жуков вибився на становище національного провідника, і якщо він приїде до ЗДА, то приїде як один з провідників своєї країни, а не просто як представник армії. Канцлер Аденауер заявив, що він не вірить, щоб Хрущов утримався при владі, і назвав армію єдиною реальною силою.

Ці припущення побудовані або на останніх або на невірних інформаціях. Дійсність зовсім інша. Західні інформатори на доказ своїх припущень брали виступи совєтських маршалів, які після Хрущова схвалювали нову лінію партії. Одночасно ці інформатори промовчували подібні виступи всього населення, серед яких голоси військовиків нічим особливим не виділялись. Насправді ж партія робила все, щоб применшити значення армії. Тоді як по всьому СССР відбувалися мітинґи робітників, науковців, письменників і ін., військових мітинґів, як таких, взагалі не відбувалося. Відбувалися збори партійного активу в військових частинах, а не просто військових. На зборах комуністів міністерства оборони і московського гарнізону Жуков сказав: „ми, комуністи", а не „ми, офіцери". В своїх виступах маршали й генерали виразно підкреслювали, що вони в першу чергу комуністи і говорять як комуністи, а не як офіцери. Всі їхні виступи — це було рабське запевнювання у вірності партії. Загальна совєтська преса про виступи військовиків-комуністів згадувала коротко або майже зовсім їх промовчувала. 5-го липня військова газета „Красная Звезда" в Москві надрукувала велику статтю п. з. „У керівництві партії — джерело всіх наших перемог", а на другий день, 6-го липня, другу велику статтю п. з. „Єдність рядів партії — головна умова її сили і непереможности". Крім того майже в кожній передовій і інших матеріялах цеї газети виразно вказувалось, що лише партія є керівною силою в СССР. Армії залишилася роля слухняного знаряддя в руках партії.

Г. Солсбері називає Жукова великим командиром другої світової війни, великим маршалом, „російським Айзенгавером". Жуков під час війни ніколи не був головнокомандувачем. Він, як і багато інших маршалів та генералів, командував лише окремими відтинками фронту і нічим нічим не показав своєї переваги над іншими командирами.

Совєтська і західня преса штучно витворили міт величі Жукова. Сьогодні він далеко популярніший в Америці, ніж в СССР. Під час війни він не виявив ніяких особливих прикмет, не міг змінити загальної картини поразок совєтської армії. Ще й донині совєти не спромоглися написати історії другої війни. Всі дотеперішні фальсифікації не витримали іспиту часу. Треба було хоч частково сказати правду. „Коммунист" (ч. 10, 1956) заявив: „У перші дні війни зв'язок між командуванням, штабами, оперативними з'єднаннями і військовими частинами часто порушувався, керівництво військами було утруднене. Одночасні могутні удари ворожої авіяції по стратегічно важливих об'єктах, летовищах, військових базах, складах, що супроводились наступом великих наземних військ, в перші ж дні війни вивели з ладу наші кращі дивізії, позбавили армію великої кількости військової техніки, привели до різкої зміни у співвідношенні сил і засобів боротьби: на фронті витворились неймовірно тяжкі обставини; совєтські війська змушені були відступати ... на західньому напрямку війська ворога за 15 днів просунулись в глибину країни на 400 кілометрів з середнім темпом просування 20-30 кілометрів на добу. Це був найтяжчий і найнебезпечніший для нас період війни".

Чому в цей час Жуков не зупинив німців?

Надзвичайно люта зима, велика допомога ЗДА і жорстокість німецької армії були головними причинами, які змінили хід війни. На всій території СССР німці відступали пляново, і совєтська армія займала район за районом лише після того, як німецька армія залишила їх. Там, де німцям був потрібний час, щоб відтранспортувати ар'єргарди, вони утримували територію до певного часу і совєти не були в стані їх вибити. В другій фазі війни совєти майже не мали авіяції, і всю східню Німеччину бомбардували американці. Війська Жукова вступили в збомбардований американцями Берлін. І тут штучно витворився міт величі Жукова, - міт, який підігрівається й по сьогоднішній день.

У військовій кар'єрі Жукова більше поразок, ніж перемог. Звичайно, як член президії КПСС, він є одним з найвищих провідників. Але він не мав і не має виглядів, щоб колинебудь грати ту ролю, яку йому приписує західня преса. Він остаточно сформувався як другорядна і покірна особистість. Жуков не є другою особою в СССР. Силою впливів другим є Мікоян. Хрущов і Мікоян стали справжніми господарями становища.

В НАДВЕЧІР'Я ...

В надвечір'я сплелись
нам стежки
Після довгих років.
Тремт руки,
Слів невпевненість,
погляд з-під вій —
І знов відхід розгублений
твій ...

Я у слід подивився тобі
Посивілій, пригаслій в журбі
І на мить пригадались літа.
Як ти світла уся, золота
Раннім сонцем леліла, коли
Твої очі бажанням цвіли
І тремтіли уста спокусні,
Наче пелюстки рож навесні
Ти відчула мов пригад —
бо ось
Озирнулась на мить —
й зайнялось
Променистим таким, золотим
Небо вихром - волоссям твоїм,
Багром юним уста узялись
І твій погляд розцвів,
як колись,
Як за давніх ще літ, —
і нараз
З надвечірнім проміннням
погас.

ЮР. ЛОП'ЯНЕЦЬКИЙ

Ол. Зозуля

ЗАСПІВАЙМО РІДНУ ПІСНЮ ...

Коли душу обтяжує журба, а серце здавлює холодна крига, тоді в голові моїй щось свердлить мозок і спричиняє невимовний біль. Чим угамувати наболіле серце? Якою їжею закропити душу, щоб розвіяти журбу-печаль?

Тоді рука моя витягає з альбому грамофонну плиту і кладе на нехитрий кружок під гостру голку. Кружок заворушився, і раптом з репродуктора почулась рідна пісня:

Ой, літав орел, літав сизий,
А за ним орлята ...

Мене обгортає теплом. Перед очима, аж ген-ген, розкинулись широкополі лани, кручі, а внизу гойдаються пінясті хвилі Дніпра-Славути. Мені здається, що широким степовим шляхом співаючи ідуть дівчата, а на вигоні вівчар вівці ганяє.

Шкода, що пісня коротка. Я кладу іншу плиту. Забриніли милозвучні бандури і загули знайомі голоси:

А ми тую червону калину
підіймемо,
А ми нашу славну Україну
гей, гей розвеселимо ...

О, скільки надії втілює в мою в мою душу ця пісня! В цю хвилину я забуваю наші внутрішні незгоди, сварки і дрібні непорозуміння. Перед очима стоїть уярмлена батьківщина, що благає голосніше сказати світові про окрадену волю. І силу голосу, щоб нас почули, в нас є: це наша пісня, це наша бандура.

Бандура! Адже один її образ нагадує про незалежну Україну, її історію, культуру.

Покійний Юрій Яновський писав:

„... Скільки пісень погублено тепер — старих і розрадних! Скільки мелодій увібрала в себе чужа гармошка — захрипла гістеричка, де ноти тьмаві, а пісні метушливі й неповажні, де знижується мистецька глибина мелодії, гармошка — демогогічна, багатоголоса перекупка!

Ось співає скрипка чи розмовляє кобза: одна, ледве помітна нота розтягається по повітрі, і її коливання тоне, як і коливання повітря. Струна дає чистий до божевілля звук, колишуться віки, вузьке коло часу поширюється на все життя всього народу. Рівна, прозора, проста до геніяльности нота з'єднує віки. Завмирають люди, дрижать їхні плечі від розкритої таємниці, тремтять вії від набіглої щасливої сльози".

Ці слова написані тоді, коли наша капела ім. Тараса Шевченка концертувала по Азії, Сибіру, Кавказі, а на батьківщині рипіла чужа гармошка. Рипить ця захрипла гістеричка на рідних землях і сьогодні, дратуючи душу знедоленого колгоспника, а бандуру примушують служити чужій пропаґанді.

Але доля нас не скривдила. Разом з тисячами українців вирушила на чужину і капеля бандуристів ім Тараса Шевченка. Через фронти, концтабори, рабські роботи члени капелі несли бандури, як дороговказ з України. Не кинули вони її, як героїчний боєць не кидає зброї на полі бою. Навіть під градом бомб бриніли бандури і рідне слово лунало: „Вперед!"

Дала себе почути й пізнати українська пісня в Німеччині, ЗДА, Канаді. Чули її народи різних націй, милувались нею конґресмени і сенатори. Видано тисячі плит з чарівними піснями, якими насолоджується український слухач. Відтворено багато історичних і побутових пісень, які заборонено на рідних землях; немало створено нових, що відбивають боротьбу українського народу сьогодні.

Це вже подвійне завдання: співати — співати й творити за себе і за тих бандуристів, що живуть під страхом на рідних землях.

У вільному світі нема політруків. Капеля має можливість співати до людей всього світу, і, як говорять провідні члени капелі, для для цього розроблено плян об'їхати з концертами Південну Америку, Австралію, Західню Европу, азійські країни включно з нашим південним сусідом — Туреччиною. Заплянувано проголосити між слов'янськими народами конкурс на створення гимну поневолених народів, щоб він гримів, як у свій час гриміли Марсельєза та Варшав'янка. Є намагання ввести в репертуар пісні білоруські, болгарські, польські, щоб таким чином скріпити дружбу поневолених Москвою народів.

Ці пляни, свого часу, проголошено в пресі. Які ж наслідки? Соромно про них писати. Ні одне політичне середовище, ні одна провідна громадська організація не відгукнулась на ці поважні задуми, здійснення яких могли б принести визвольній українській справі величезну користь. Важко сказати, чи це наша слабість чи байдужість. Можливо те і друге.

А предки наші не тільки любили й плекали рідну пісню, вони всіма засобами підтримували того, хто поширював її між народом. І коли до села заходив кобзар, зустрічали його масово, просили заспівати про Хмеля, Байду, Нечая. Слухали і з слізьми на очах згадували пограбовану москалями козацьку волю. Кожен слухач клав кобзареві до ніг свою лепту — мідяка на „нову струну".

І ми любимо кобзарські співи: гордимось ними, оплескуємо виконавців, вигукуємо „біс", а мідяка на „нову струну" забуваємо покласти; не сприяємо щоб бандура забриніла серед народів, які можливо й досі не знають про уярмлення нашої країни.

Кілька місяців тому Товариство Приятелів Капелі оголосило збірку грошей , щоб вирядити капелю в світове турне. І в море капнула краплина: надійшло ледве понад дві тисячі долярів.

Усі вище перечислені завдання стоять перед капелею, заразом і перед усією громадськістю, як проблема. Хто ж її мусить розв'язати?

Величезні пляни капелі вимагають і деякої перебудови. Варто б поступово змінювати мистецькі форми. Досвід доводить, що введення чогось нового в програму вимагає всебічного обговорення знавцями вокальної і театральної справи. Саме тому виникає думка створити при капелі Мистецьку Раду, до якої ввійшли б, крім бандуристів, музикознавці, композитори, поети, драматурги.

Здається, що думки про капелю бандуристів тут висвітлені. Слово за нашим широким слухачем. Не вагаючись можна ствердити, що український загал схвалить пляни капелі. Схвалить не тільки оплесками, а й пожертвами на „нову струну".

Допоможімо капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка заспівати рідну пісню. Хай звуки нашої бандури почують всі народи нашої плянети. А почувши, довідаються про визвольну боротьбу українського народу.

Дмитро Галичин

ДВА РОКИ ПРАЦІ УККА

ЗВІТ НА РІЧНИХ ЗБОРАХ КРАЙОВОЇ РАДИ УККА 1-2 ЧЕРВНЯ 1957 р.

(1)

ВВЕДЕННЯ

Від Шостого Конґресу Американських Українців, що радив у Ню Йорку, минуло два роки.

Ці два роки ми, Централя і Відділи Українського Конґресового Комітету Америки, виконуючи постанови й доручення цієї найвищої репрезентації української спільноти в З'єдинених Державах, були в постійному контакті, координуючи нашу працю й наші взаємини двома шляхами: письмовим та особистим. Коли перший міг виявити себе в широкому, задовільному розмірі, другий, пов'язаний з віддаллю в терені між нами та з високими фінансовими витратами, не міг відповісти загальним потребам нашої організаційної мережі. Все ж і ці, дуже скромні особисті контакти, принесли в особливо важливих місцях і випадках поважну користь нашій Громаді.

В тому й особливо важлива роля цих Річних Зборів Крайової Ради, цього „Малого Конґресу" американських українців.

Ми збираємося, щоб глянути на ці два роки нашої праці, підсумувати, що зроблено, проаналізувати, як зроблено, ствердити, що не зроблено, та вчутися й об'єктивно прийняти причини, чому не зроблено.

І, що найголовніше: в широму підході й дружній атмосфері радити над тим, що повинно бути зроблене в цьому третьому, останньому році нашої каденції для добра тієї справи, служити якій і є єдиним завданням Українського Конґресового Комітету Америки.

Глянемо на ситуацію в світі — за ці два роки й тепер.

Дух Женеви

Місяці, безпосередньо після Шостого Конґресу Американських Українців, характеристичні специфічними настроями: надією, а навіть і вірою в можливість мирного співіснування двох світів.

Свідомо й пляново — але й як же східно — заарранжована Москвою „мирна офензива" тодішнього часу, змогла спонукати Захід піти на шлях розмов з новими носіями політики Кремлю. Не скажемо, щоб Захід пішов на цей шлях розмов з Москвою наївно. Він пішов у Женеву з тим, щоб не мати на своєму сумлінні й тіні закиду, мовляв він відкинув простягнену до згоди руку й не захотів дати знедоленому людству віддихнути в мирі й спокої. Зовнішні форми вияву тієї щирости збоку Москви — ворожили принманливі результати. Але вже перші тижні показали всю глибінь омани.

Народи Заходу переконалися, що видовище в Женеві було підготоване Москвою з притаманною їй віками облудою. Зустріч із керманичами Заходу була потрібна новим кремлівським володарям для закріплення їхнього, дуже ще слабкого тоді, авторитету всередині совєтської імперії, особливо ж серед країн і народів, що стали сателітами Москви. Досягнувши такого — головного й єдиного в їхньому пляні — успіху, кремлівські володарі взялися до віднови їхніх давніх способів і метод політики.

В такому розчаруванні минав 1955 рік, настав і проходив 1956 рік.

Але в цьому останньому році сталися події, що докраю згустили міжнародну атмосферу. Польща й Мадярщина стали ареною особливих акцій — і збоку їх народів і збоку імперіялістичної Москви. За цими подіями прийшли випадки в Єгипті, а згодом вияви особливої аґресії Москви на Середньому Сході. Здавалося, що все те є вже прелюдією до нового світового збройного конфлікту.

В такій ситуації була ще тільки підкреслена велика роля З'єдинених Держав Америки: їхнє завдання, їхня відповідальність і їх обов'язок.

В такій ситуації панівним у З'єдинених Державах Америки, в країнах Заходу та у всьому вільному світі став

дух поготівля.

Це поготівля виявляється в абсолютному, здецидованому й катеґоричному рішенні не приймати більше ніяких облесливих та приманливих, оманних пропозицій, проєктів та плянів Москви на знайдення способу й форми співіснування. Наша країна, як найбільш могутня й керівна сила у вільному світі, що в кожному відношенні є єдиною перешкодою Москві в здійсненні її плянів і задумів, своїми заявами на терені Об'єднаних Націй і рішучими діями на певних теренах підривних готувань Москви, дала зрозуміти, що вона справді бажає миру, але не миру за всяку ціну, не за ціну волі і незалежности, не за ціну безпеки. Тим то і прийшло невпинне підсилювання готовости до оборони і відплати, мобілізація всіх сил усіх вільних народів світу для тієї оборони та перманентне поготівля.

Як же виглядає на цьому тлі

українська справа

Коли говоримо про це, маємо на увазі майбутнє українського народу в розумінні власної, незалежної, повної і суверенної української держави. При цьому підкреслюємо наш засадничий погляд: як у минулому, як тепер, так і в майбутньому доля українського народу залежна від його власної сили й спромоги на своїй території.

Друга річ — це: наскільки справа українського народу, його незалежної держави має зрозуміння й відповідну оцінку в тих, що мобілізують сили вільного світу до оборони проти тих, які готують йому поневолення.

Чи і як вони вкалькульовують у свої пляни українську справу й її силу — це не тільки наш, але в першу чергу й їх інтерес.

В цьому відношенні ми докладали багато зусиль, щоб зорієнтувати й переконати їх про зміст, вагу й значення української справи.

Становище З'єдинених Держав до долі народів, що поневолені і прагнуть повної волі — відоме. Офіційні заяви політичних керманичів З'єдинених Держав підкреслюють одне: З'єдинені Держави підтримують і будуть підтримувати „мирне визволення цих народів". Наш обов'язок був і є: інформувати американський уряд і американську публічну опінію про стан української справи та її вагу в загальних змаганнях вільного світу. Іншими словами — наше основне завдання — поширювати правду про Україну. Цей обов'язок ми сповняли. Можемо сказати, що нашими стараннями ми започаткували процес ревізії поглядів на справи поневолених народів взагалі, а українського зокрема.

ПОВІДОМЛЕННЯ УККА

ПРО ОСТАННЄ ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ

Після Річних Зборів Крайової Ради, що відбулися 1 і 2 червня 1957 р., Екзекутива відбула одне засідання (28 червня), щоб розглянути деякі засадничі проблеми та вирішити цілу чергу біжучих справ.

З ухвалених постанов належить подати до відома широкого українського загалу рішення в таких справах:

1. Екзекутива ухвалила:

— Щоб в чергових „Вістях УККА", які вийдуть друком в серпні 1957 р., опублікувати подрібну інформацію про перебіг Річних Зборів та ухвалені резолюції, постанови, побажання.

— Щоби всі проєкти в справі зміни та доповнень Статуту й Правильника для Відділів УККА, які були предложені на Річних Збирах Крайової Ради УККА, передати Статутовій Комісії для розгляду й евент. оформлення внесків на Раду Директорів, — оскільки зміни торкаються Правильника, або на найближчий Конгрес, оскільки буде мова про зміни в Статуті.

— Щоби затруднити трьох організаторів, які втримували б постійний персональний зв'язок з місцевими Відділами УККА, допоміжними при організації збіркової акції УНФ та веденні агенд Відділів там, де покажеться для цього потреба.

— Щоб Членам Екзекутиви, Політичної Ради, згл. Ширшої Ради призначити певні місцевості, з якими вони будуть утримувати постійний контакт, братимуть участь у засіданнях Екзекутивних Комітетів місцевих Відділів та будуть допоміжними в організуванні всіх акцій Відділу, згл. пильнуватимуть, щоб вказівки Централі були дотримувані, а членські Організації виконували свої зобов'язання супроти Централі УККА.

— Щоб взяти участь:

— в зустрічі з Полк. А. Мельником, що її влаштовано в Ню Йорку: Проф. Л. Добрянський, голова, Дм. Галичин, президент;

в Конвенції Ліґи Української Молоді Північної Америки в Дітройті: О. Лисоґір, Дж. Робертс;

в зустрічі з Фрідом Гавз, що її влаштовується в річницю мадярської революції, для вшанування мадярських „фрідом файтерс": М. Пізнак, Ст. Ярема;

в Національній Маніфестації для вшанування Гетьмана Б. Хмельницького, в 40-ліття відновлення Української Армії та 15-ліття УПА: С. Спринський, В. Душник.

— Щоб зрезиґнувати з участи в конференції Колґейт Університету, якщо редактор „Українського Бюлетеню" В. Душник не зможе поїхати туди — в наслідок резиґнації д-ра В. Шандора.

— Щоб підтримати Національний Комітет „Піпл ту Піпл Проґрам" (Акція Президента Айзенгавера) та взяти участь у його праці.

— Щоб підтримати Національну вкладку до Конференції Американців Східньо-Середньо Европейського Походження в сумі 100 дол., та взяти участь у спільному маніфестаційному політичному вічі, що його має влаштувати Конференція в Ню Йорку:

— Щоб вплатити дальшу програму святкувань з приводу 40-ліття віднови Української Самостійної Державности: 22-го Січня 1958 р. Для тієї цілі визначено Вужчу Комісію з Членів Екзекутиви: Добрянський, Галичин, Білинський, Миник і Пізнак, яка має представити виготовлений проєкт для обміркування на найближчому засіданні.

— Що справу участи у Світовому Конгресі Вільних Українців, як це запропонував ВО УНРади, можна буде обміркувати і зайняти відповідне ділове становище після попередньо узгідненої плятформи між усіми заінтересованими організаціями.

— Щоб підтримати резолюцію НТШ проти улаштування Конгресу Славістів у Москві, у вересні 1958 р.

— Щоб від УККА вислати англомовну літературу для Українського Інформаційного Центру, створеного в Австралії при Союзі Українських Організацій Австралії, та рекомендувати те саме від ПАУК.

II. Екзектувиа обміркувала і прийняла до відома:

— Інформацію Голови проф. Л. Добрянського, про його заходи у Вашингтоні в справі переслухів перед Спеціяльним Комітетом Палати Репрезентантів (конґресмен Келлі) щодо революційних рухів поневолених Москвою народів та про переговори у зв'язку з резолюцією конґресмена Кретели щодо проголошення 22-го Січня щорічним Українським Днем.

— Інформацію М. Пізнака в справі різних проєктів щодо поступовання у випадках неточностей в іміґраційних документах та про дальші заходи, що будуть робитися в інтересі таких іміґрантів, щоб в належний час спокійно могли подавати аплікації на державне громадянство.

— Що Вужча Комісія для розгляду матеріялів про дискримінацію апробувала вже працю проф. К. Кононенка — („Кольоніяльне обезправнення та визиск України Москвою") і проф. В. Січинського („Нищення пам'яток українського мистецтва й культури за російсько-совєтської адміністрації 1917-1957 рр.") та доручила переклад на англійську мову й видання. (Членами Вужчої Комісії є: д-р М. Стахів, д-р М. В. Комаринський, проф. І. Вовчук і референт д-р В. Шандор).

— Звідомлення пп. д-ра Антоновича й д-ра Старосольського про участь на нарадах новоствореної організації: „Американс Олл — Національна Конфедерація Американських Етнічних Груп", де вони брали участь, як обсерватори УККА. Ухвалено й надалі залишитися там у характері обсерватора.

— Прохання Об'єднання Українців Міста Вашингтону, — щоб уділити протекторат в акції здобування фондів для побудови Українського Дому, як репрезентаційного в столиці й доручено зажадати дальших інформацій щодо правно-технічної сторінки цілої акції, зокрема в справі евентуальних зобов'язань, що могли б випливати для УККА в майбутньому.

— Прохання п. Романа Ільницького в справі допомоги йому на докінчення праці „Німеччина й Україна" (роки Другої Світової Війни) та доручено передати його Комісії Публікацій та Інформацій.

III. — Крім того Екзекутива розглянула проєкти в справі збіркової акції Українського Народного Фонду у 1957 діловому році й ухвалила певні постанови, що будуть проголошені в окремому Повідомленні.

Український Конґресовий Комітет Америки

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашинґтон, Д. К.

Українська школа.

Невеличка українська громада в Вашингтоні вже й попередніми роками робила спроби організувати українську школу, одначе з тих чи інших причин ті спроби не мали більшого успіху.

Найновіша спроба, зроблена в грудні минулого року, була успішніша, бо справу попроваджено пляново і систематично. Цьому сприяли і обставини, що українська католицька парафія Святої Родини придбала власний будинок, де можна було примістити школу; що до праці стало кілька учительських сил; і що батьки виявили більше зацікавлення школою.

Ініціятива школи, яку названо курсами українознавства, вийшла від пароха церкви Святої Родини о. Теодора Данусяра — молодої, енерґійної людини, яка багато часу віддає корисній громадській праці при парафії. На його прохання організацією школи зайнявся професійний педагог, бувший професор гімназії, Володимир Кульчицький, якому помагає Батьківський Комітет у складі: д-р Петро Оришкевич — голова, Павло Дубик — секретар, Петро Винник — скарбник і Остап Зенюк — довіз учнів.

В грудні минулого року керівник школи проф. Кульчицький перепровадив вступні іспити, щоб зорієнтуватись у знаннях учнів та поділити їх на відповідні групи. Поіспитовано 34 учнів різних американських шкіл, з яких до кінця шкільного року залишилось й одержали клясифікаційні грамоти 23. Решта вибула під час шкільного року:

Навчання відбувалося раз на тиждень у шести кімнатах парафільного будинку. Учні були поділені на три кляси, відповідно до свого віку і знань. Коли в попередніх спробах навчання обмежувалось учнями початкових шкіл, то теперішні курси українознавства охопили також учнів середніх американських шкіл.

Протягом шкільного року учителювали: о. Данусяр — релігія; професор В. Кульчицький — історія України; д-р П. Оришкевич — географія України і хор; — пані Е. Процінська, а опісля пані Г. Віровець — українська мова; п. Остап Зенюк — загальне навчання в першій клясі; пані Р. Сьокало — танці. Перша і друга кляси були проваджені в основному однією силою, у третій клясі для кожного предмету був окремий учитель (учителька).

Навчання провадилось на основі відповідних підручників і згідно з вимогами педагогіки. Для зближення між батьками і школою від часу до часу влаштовано інформаційні конференції, під час яких учителі інформували батьків про поступ і недоліки їх дітей та давали відповідні поради запобіжного характеру.

З уваги на різний склад учнів, учителі на початку мали деякі трудноші. Треба було деякого часу, поки учні зжились і вирівняли свої знання. Крім того на початку в учнів не було відповідного ставлення до своєї школи й учителів. Але помалу труднощі перемагались і успіхи кращали. При кінці шкільного року учні без сумніву знали більше про Україну і краще розмовляли по-українськи, ніж на початку.

Душею школи був директор Кульчицький, який виявив незвичайну енерґію і терпеливість в перемаганні різних труднощів, як також віру в розпочате діло. В розмові з автором цих рядків проф. Кульчицький висловив впевненість, що систематичне відвідування школи протягом кількох років залишить на дітях нестертий слід у їх житті, що вони завдяки школі стануть кращими громадянами Америки, і будуть відповідно ставитись до країни свого походження. Проф Кульчицький висловив педагогічний погляд, що українські діти, народжені в Европі, потребують відповідної виховної підготовки для здорового психічного переходу від старого до нового, для правильного сприйняття американського життя. Батьки часто не мають часу, або не вміють дати дітям таку підготовку, тому цю прогалину повинна заповнити рідна школа. Тільки після такої підготовки діти будуть мати пошану до своїх батьків і прихильність до народу, з якого вони вийшли. І навпаки, без такої підготовки у дитячій психіці можуть появитися в цьому відношенні неґативні елементи.

З таким же зрозумінням поставились до справи школи також інші учителі, які помагали керівникові курсів. Шкода тільки, що далеко не всі українські батьки використали існування цих курсів для того, щоб дати своїм дітям те, чого їм не можуть дати загальні школи.

Варто тут зазначити, що робляться заходи в справі об'єднання цих курсів з подібною шкілкою, яку провадила місцева українська православна церква (дітей вчила пані Г. Віровець). Ці заходи треба привітати, бо українська громада в Вашингтоні занадто мала, щоб провадити дві окремі школи, в основному для тієї ж мети. Навчання релігії можуть обидва парохи організувати окремо, а інші предмети є спільні для всіх українських дітей, і їх можна, і треба, подавати дітям спільно.

Закінчення шкільного року відбулось 22-го червня за участю дітей, батьків і учителів. Діти виконали ряд українських деклямацій, співів і музичних творів, які до деякої міри були показником їх поступу в школі. Свято відкрив парох о. Данусяр, висловивши радість, що праця дала корисні плоди. Директор Кульчицький у своїй промові вказав на значення труднощів у їх провадженні, а також подякував пароxові о. Данусяреві, учителям і Батьківському Комітетові за їх співпрацю і допомогу. Від Батьківського Комітету д-р Оришкевич, а від батьків п. Д Корбут, подякували учителям за віддану працю на користь дітей і закликали усіх українських батьків у Вашингтоні посилати своїх дітей на ці курси в наступному шкільному році.

Після свята дітям роздано свідоцтва.

Д. К.

Мінеаполіс, Мінн.

Школа Українознавства

8 червня ц. р. школа українознавства закінчила свій третій з черги навчальний 1956-57 рік з 53 учнями при 8 педагогах (в числі учнів 9, що при вступі до школи не говорили й не розуміли по українськи) та перевела іспити.

Офіційна частина закінчення шкільного року відбулась по полудні. О год. 5 вечора в церкві відправлено Молебен подяки на закінчення шкільного року трьома панотцями (прот. о. В. Левіцьким, прот. о. А. Кісілем і о. М. Ярмоловичем) при співі хору під керівництвом протодиякона Ю. Корсуня. На Молебні були присутні крім дітей та їх батьків представники школи Українознавства парафії св. Юрія і громадськ. організацій Твін Сити та багато громадян. По Молебні в гарно прибраній церковній залі відбулося оголошення іспитовою комісією в повному її складі висліди навчання за рік та видача свідоцтв та нагород й подарунків. Коротким словом голова іспитової комісії д-р М. Гайдак відкрив офіційну частину. Зі словом привітання й побажання учням виступили настоятель парафії — прот. о. В. Левицький і представник школи українознавства і парафії св. Юрія — інж. А. Романенко. При видачі свідоцтв, нагород і подарунків завідуючий школою п. М.Гіпським й учителями сказано кожному учеві кілька підбадьоруючих слів. По прослуханні оголошення вислідів навчання й одержанні свідоцтв — учні-представники кляс подякували своїм учителям й на знак пошани і признання піднесли їм подарунки: Прот. о. В. Левицькому, п. М. Гіпському, панні Т. Плевако та паням Л. Каркоць, І. Лісович і К. Филипович.

По закінченні офіційної частини на сцені відбулась дитяча імпреза під керівництвом учительки п-ні К. Филипович при участі учительок пань Л. Каркоць й І. Лісевич. Діти красноописались в танках-інсценізаціях: „Добродушка" — М. Амерслав, К. Бреславець, Р. і Б. Лісовичі, О. Крамарчук і Н. Филипович та „На Луках" — І. і Х. Амброзяки, М. Амерслав Г. Бреславець, Л. Левицька, О. Станіславів, В. Чемерега і Л. Филипович, а також дуже гарно відчитали вірші „Школа" — Галина Бреславець та „На вакації" — Леся Филипович.

По закінченні імпрези дітям і всім присутнім дано перекуску, — яку уладили матері-пані Надія Каркоць, Марія Гноєва Станіславіва і другі, за що їм належить признання й щиросердечна подяка.

По перекусці в залі відбулась дитяча забава-танці під проводом учителів Т. Плевако, Л. Каркоць і Ясенюк.

Тішить добра воля й бажання дітей учитись, а педагогів навчати. Прикро тільки, що не всі діти нашої громади охоплені навчанням в школі українознавства, бо не всі батьки мають зрозуміння потреби й користи навчання дітей українознавства.

Тішить школу також прихильне ставлення батьків та окремих громадян й організацій. Так на заклик школи поступили для кращих учнів в 1956-57 навч. р. нагороди в речах: уділ вартістю $10 від Укр. Відпочинкової Оселі, різьблена тарілка роботи Е. і С. Коцюби, різьблений альбом В. Крамарчука, ручний годинник від В. Ясенюка, три книжки: „Шлях Велетня" від П. і М Гайдака, панотця М. Ярмоловича і НН., книжка „Казки" від М. Процай й книжка „Під тихий вечір" від А. Фридриха та грішми на придбання нагород по 5 дол. від УККА, Золотого Хреста, ОДВУ, МУН і Парафіяльної Ради Св. Михаїла. Не можна не додати, що вістка про нагороди дуже заохотила учнів до науки та змагання за кращі висліди навчання. Завдяки жертвенності п. п. Михайла і Миколи Гіпських, В. Ясенюка, М. Амброзяка, Михайла і Петра Каркоців, А. Амерслава, Остроушко, Назаренко, В. Лісович, Ю. Филиповича, П. Бреславця, М. Гноєвої та Жіночої Ради в другому півріччі школа набула потрібне їй шкільне майно: 4 шкільні дошки, раму для показу праць учнів і шкільної газети, шафу, машинку для відстругування олівців, географічні карти та ін.

Позитивна праця членів батьківського комітету пань М. Гноєвої й К. Остроушко та п.п. М. Амброзяка, Миколи Гіпського й В. Назаренка, які своїм зрозумінням та жертвенною працею багато допомогли школі в налаадженні нормального процесу навчання та набуття потрібних школі цінностей, заслуговує на признання й подяку.

На новий навчальний рік — 1957-58 школа має завдання поліпшити умови навчання та охопити по змозі всіх дітей громади. Для виконання цих завдань педагогічному персоналові з батьківським комітетом та активними членами громади треба негайно наполегливо взятись до праці. Неґативно відбивається на праці школи відсутність відповідного приміщення для навчання — окремих кімнат для кляс, бо до тепер навчалися чотири кляси в одній загальній кімнаті — церковній залі. Громаді і в першу чергу батькам, слід подумати добре про забезпечення школи відповідним приміщенням для навчання та негайно приступити до складання посильних пожертв на сплату й обладнання купленого дому під школу.

Працівники школи — педагоги д-р прот. о. В. Левицький, що викладає й веде ІІб клясу, як учитель-мови і письма, п. М. Гіпський, що завідує школою з початку її організації й веде 4 клясу, учительки пані: М. Ясенюк, О. Амброзяк, Л. Каркоць, І. Лісович і К. Филипович, які перетяжені працею в хаті й родині та доглядом за власними малими дітьми, а також панна Т. Плевако, яка ще й сама вчиться, які щиро працюють, приділюючи багато уваги школі та віддаючи дітям школи багато свого часу й праці з чисто материнською посвятою — нехай приймуть цю скромну згадку про школу як вияв вдячности батьків і цілої української громади за важку жертвенну працю для виховання молоді.

Д. Я.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

ДОПОВІДЬ ПРОФ. В. К. ЧАПЛЕНКА: „УМОВИ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ В УРСР (ДВАДЦЯТІ РОКИ)".

22 червня 1957 року в Ню Йорку відбулось засідання Комісії УВАН в ЗДА для Дослідів над Пореволюційною Україною і Совєтським Союзом, на якому проф. В. Чапленко зробив доповідь на тему: „Умови літературного життя в УРСР (двадцяті роки)".

Проф. В. Чапленко в своїй доповіді подав дані про спроби большевиків у двадцятих роках скеровувати творчість українських письменників у потрібному їм напрямку, про відповідні постанови комуністичної партії в галузі красного письменства. Далі він змалював конкретні умови дійсности того часу, в яких відбувалось життя і творчість письменників, зокрема матеріяльно - побутові умови, справи видавничі, цензуру, що фактично провадилась під різними формами, як прикладом —літредакція, характер літературної критики і, накінець, подав про різні форми переслідувань письменників, арешти їх та ін.

Доповідач окремо зупинився на характеристиці письменницьких організацій, що поставали в той час, висвітлив літературну дискусію 1925—1928 рр. та її наслідки. В заключенні — проф. В. Чапленко зазначив, що всі подані умови життя і творчости письменників у двадцятих роках створювали тяжкі умови праці, знижували гідність письменника, знівечували таланти, обмежували творчість.

По доповіді розгорнулась жвава дискусія, в якій взяли участь багато з присутніх. Зокрема цікавий був виступ білоруського літературознавця проф. А. Адамовича. Доповнювали доповідь пп. Мелешко, Гуменна, Міяковський, Замша, Костюк, Король і Голуб.

На закінченні голова зборів Всеволод Голуб подякував доповідачеві за цікаву доповідь і побажав успішного закінчення та видання цієї його праці.

З.

Ошава вшановує міністра Старчевського

Відділ КУК в Ошаві влаштував бенкет для вшанування міністра Михайла Старчевського. Бенкет відбувся 27 липня в залі укр. кат. громади, і відкрив його голова Відділу КУК п. Мотиль, а господарем був заст. гол. Ст. Задорожний. Молитву провів о. Перейма, а вітали міністра: голова Ошавських підприємців і професіоналістів О. Шестовський, який згадав про активну участь міністра в їх клюбі. П. Маживський пригадав зібраним про молодечі літа мін. М. Старчевського і про його участь в культурно - громадській праці. Мґр. Василь Гультай з Торонта підкреслив, щоб ми не розміняли нашого міністра на дрібні. Ми мусимо зберегти його для більших справ і належно шанувати його авторитет. Ред. Д. Лобай з Вінніпеґу, щиро вітав міністра від усіх національно думаючих українців в м. Вінніпеґу. Секретар Провінціяльної Екзекутиви КУК д-р Ст. Росоха зазначив, що Ошава важливий осередок українців. І це є заслугою в першій черзі самого міністра Стара. Блискучий приклад мін. Старчевського стверджує велику талановитість українського народу, який створив найкраще народне мистецтво у світі, хоч і не мав своєї держави. Доказує це також українська спільнота в Канаді, якої сини і дочки сьогодні займають передові позиції у всеканадійському житті. Промовляв і посол Іван Яремко, який підкреслив послідовну активність міністра. Привітала міністра ще також „Міс Торонто" Маріянна Ленчак, яка народилась в Ошаві. Вкінці промовив мін. Старчевський. Він заявив, що цілим серцем і душею бажав би бути на всіх українських імпрезах, щоб промовляти до українців. Але просить про вирозуміння. Просить, щоб дати йому можливість підготовлятись до якнайліпшого виконування приділеного йому ресорту. Його успіх буде успіхом усіх українців в Канаді, бо по ньому будуть судити всіх нас. Стверджує з прикрістю, що вже мусів відмовитись від участи в більших українських імпрезах з браку часу. Він подякував усім приявним, зокрема Маріянні Ленчак, яку знає ще з маленьких літ і яка вибилась своєю працею і поведінкою на передове місце Метрополії Торонта яке вибрало її на першу красавицю міста. Дякує своїй дружині за співпрацю і вирозумілість, як теж усім організаторам бенкету.

Короткі Вістки

● **26-річний Майкел Куртіс** з Ню Гейвену, Конн., впав кілька днів тому в Альпах у пропасть завглибшки 120 стіп і згинув. Він вибрався був у гори, щоб здобути „Білу Голку", один із шпилів в комплексі Мон-Бляну, з приятелем англійцем, який лишився живий. Майкел Куртіс два року відслужив у морській фльоті і скінчив правничий факультет у славетному Єйльському університеті.

● **Ірене Аш,** німкеня з м. Гера в Східній Німеччині, була заприязнена з одною американкою ще з дитячих років, з передвоєнних часів. Вони листувались і коли та американка приїхала з своїм чоловіком, який працював в американській військовій команді, до Шайдельберґу, то Ірене Аш відвідала її. Східньо - німецька комуністична влада використала це і зробила з неї свою шпигунку, яка дістала місію викрадати документи від того американського старшини, а то й звербувати його на службу комуністів. Ірену Аш арештували в Західній Німеччині і вона до всього призналась.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 56.

	Передплата	Пожертва	Разом
А. Швець, Боффало	4.00	2.00	
К. Шворц, Вестбюрі	2.00	2.00	
П. Костик, Джерзі Сити	2.00	2.00	
Г. Ясінський, Дірборн	1.00	1.00	
Ю. Пазуняк, Филаделфія	5.00		
Н. Гавриляк, Ню Йорк	4.00		
Д-р З. Гіль, Трентон	4.00		
Д-р О. Павлюк, Трентон	4.00		
Р. Гисюк, Монтреал	4.00		
С. Кулинич, Клівленд	4.00		
Ю. Нечипорук, Рачестер	4.00		
В. Балевич, Ірвінгтон	2.00		
Проф. Е. Єфремов	2.00		
В. Юрків, Ґарфілд	2.00		
Д. Дидик, Джерзі Сити	2.00		
Ю. Яцусь, Джерзі Сити	2.00		
Л. Боднарук, Балтімор	2.00		
Ф. Ґордон, Нюарк	2.00		
В. Каліцінський, Рачестер	2.00		
Р. Павлічка, Рачестер	2.00		
О. Мудрий, Рачестер	2.00		
О. Бучацький, Монтреал	2.00		
М. Щербак, Нюарк		5.00	
І. Гелетий, Ню Йорк		5.00	
Т. Кірвавич, Филаделфія		4.00	
К. Лучка, Белрос		3.40	
В. Бачинський, Бостон		2.50	
В. Небесняк, Лінколн		2.20	
Укр. Пол. Комітет, Дітройт		2.00	
Р. Филип, Джерзі Сити		2.00	
Д-р П. Гарасимів, Річмонд		2.00	
І. Кінтер, Шикаґо		2.00	
Р. Бутицький, Салем		2.00	
Ґелетканич, Аллентавн		2.00	
М. Даядів, Джерзі Сити		2.00	
О. Пеляк, Шикаґо		2.00	
І. Винник, Ню Йорк		2.00	
П. Марко, Ню Йорк		2.00	
І. Городецький, Ню Йорк		1.00	
І. Гельбіґ, Нюарк		1.00	
І. Бакум, Нюарк		1.00	
О. Зубар, Пасейк		1.00	
Ф. Штик, Монтреал		1.00	
П. Хімка, Клівленд		1.00	
Е. Левицький, Филаделфія		1.00	
І. Пігур, Ансонія		1.00	
І. Пірко, Шикаґо		1.00	
І. Козак, Локпорт		1.00	
В. Лучин, Филаделфія		1.00	
А. Скубяк, Литроб		1.00	
А. Котик,		1.00	
А. Русиник, Норт Роялтон		1.00	
Н. Задерецький, Клівленд		1.00	
В. Британ, Рачестер		1.00	
С. Сендега, Фінлейвіл		1.00	
Г. Ярмолюк, Кічінер		1.00	
В. Черніга, Сиракюз		1.00	
Н. Патинок, Глестонбюрі		1.00	
І. Тарасин, Топека		1.00	
О. Целевич, Ню Йорк		1.00	
Н. Гнитка, Шикаґо		1.00	
С. Кравець,		1.00	
М. Сліпець, Сок Вуд		1.00	
І. Будурович, Торонто		1.00	
Д-р Р. Кіцай, Мантено		1.00	
В. Матковський, Шикаґо		1.00	
М. Качур, Шикаґо		1.00	
В. Бучинський, Ню Йорк		1.00	
М. Стефанишин, Ст. Луїс		1.00	
Ю. Архипів, Бруклин		1.00	
Д. Матвійчук, Сиракюз		1.00	
Л. Похмурський, Брентфорд		1.00	
В. Бонк, Торонто		1.00	
Р. Луцишин, Відд. 367		1.00	
Г. Дейнека, 473		1.00	
О. Городиський, Шикаґо		1.00	
Н. Крисько, Бріджпорт		1.00	
А. Фалінська, Оріскани		1.00	
Н. Бабяк, Маганой Плейн		1.00	
А. Давискиба, Бостон		1.00	
Я. Бойдуник, Ню Йорк		1.00	
В. Петришак, Ембрідж		1.00	
Е. Горнофлюк, Монтреал		1.00	
В. Кліщук, Клівленд		1.00	
Г. Шевчук, Менвіл		1.00	
П. Мусик, Дітройт		1.00	
Б. Калушик, Лорейн		1.00	
Я. Кослан, Беннвіл		1.00	
А. Басар, Вунсакет		1.00	
С. Чорненький, Нюарк		1.00	
І. Сорока, Честер		1.00	
В Костік, Ню Йорк		1.00	
М. Савяк, Брістоль		1.00	
М. Луцький, Ню Бритейн		1.00	
М. Михайлів, Відд. 127		1.00	
А. Козяк, Шикаґо		1.00	
М. Курляк, Боффало		1.00	
Д. Дзіґалова, Омага		1.00	
Разом	$ 60.00	$ 109,10	$ 169.10
Раніше проголошено	$ 7,328,55	$ 6,998.34	$14,326,89
Разом все	$ 7,388.55	$ 7,107.44	$14,495,99

Франція перевела девалюацію франка

Париж. — Згідно з заповіддю, французький уряд проголосив офіційно зменшення вартости франка у відношенні до доляра. Замість 350 франків чужинці зможуть вимінювати доляри по курсі 420 франків за 1 доляра. Уряд сподівається таким чином виелімінувати чорну біржу, на якій можна було продавати доляри по 424 франки за доляра, та що водночас це буде велика заохота для туристів з-закордону, які ввозять чужу валюту до Франції. Водночас наложено 20% нового імпортового податку на 60 різних родів імпортованих до Франції товарів, а тільки 40 відсотків звільнено від того нового податку — такі товари, як вугілля, нафта, сировини, вовна, бавовна чи сірка, потрібні для французького промислу. Призначено теж спеціяльні експортові премії для продуцентів, що збуватимуть свої вироби за кордоном. Всі ці заходи мають на цілі зменшити імпорт, збільшити продукцію і експорт та приспорити чужих валют і золота, що катастрофально зменшилось, як державна резерва, внаслідку зросту задовження Франції за кордоном. Коли відпала американська фінансова допомога, розпочалась в Альжирі війна і торговельний балянс став дефіцитовий — у Франції почалась інфляція і господарська криза, що її поборює тепер енергійними заходами молодий міністер фінансів Фелікс Гейляр.

Знайдено буцім-то щоденник Муссоліні

Рим.— Тайна італійська поліція викрила у вдови колишнього комісаря поліції в північно-італійськ о м у містечку Верчеллі, Розетти Павіні, коло тридцять зшитків, які нібито є щоденником колишнього італійського диктатора Беніта Муссоліні. Ці зшитки — за твердженням італійської поліції — мав передати чоловікові Розетти останній фашистівський міністер внутрішніх справ Паольо Зербіні, який разом із Муссоліні втікав, пробираючись до Швайцарії, та якого теж переловили комуно-італійські партизани і вбили. Ці зшитки сконфісковано на підставі закону, який забороняє приватним особам тримати документи, що можуть принести шкоду державі. Вдова по Муссоліні, яка живе в Італії, і його найстарший син Вітторіо, який спеціяльно для цієї цілі прибув з місця свого постійного перебування в Аргентині, твердять, що ті документи — сфальшовані. Проте державні чинники, як власник документів, рішили піддати їх обслідуванню фахівцям історії фашистівських часів в Італії та графологам задля ствердження їх автентичности. На випадок, якщо покажеться, що це дійсно щоденник Муссоліні, мають замір продати його одному з американських видавництв для оприлюднення друком. З проголошених подробиць отих документів виходить, що Муссоліні не був щирий супроти свого союзника Гітлера й багато речей з італійської політики затаював. Він легковажив теж італійських військових командантів та не мав довіря до свого зятя, графа Чіяно, якого врешті казав в 1944 році розстріляти.

Швеція заповіла викинення болгарського дипломата

Стокгольм. — Шведський уряд подав до відома, що ведеться слідство проти першого секретаря комуно-болгарського посольства Благова Попорданова за порушення імміграційних прав і встрявання у внутрішні справи Швеції. Виявилось, що названий болгарський дипломат на власну руку намагався забрати з приватного мешкання дітей шофера в болгарському посольстві, який виповів службу і заявив, що проситиме у Швеції азилю. Саме в тому часі, коли той шофер, Станіслав Станев, пішов разом із своєю дружиною на поліцію, щоб зголосити своє прохання на політичний азиль, Попорданов, який видно стежив за „зрадницьким" шофером, вдерся до його мешкання і хотів схопити залишених дітей. Поліція внеможливила той плян. Урядовий комунікат каже, що коли буде закінчене офіційне слідство, то уряд зажадає негайного відкликання болгарського „дипломата" зі Швеції.

✝

Українському Воїнству та всьому Громадянству подаю сумну вістку, що в днi 8-го серпня 1957 р., у лікарні в Ню Йорку, — помер

сл. п. ПЕТРО ПЕВНИЙ

сотник Армії УНР, Лицар Залізного Хреста та б. командир 3-ої сотні Першого Українського, ім. гетьмана Богдана Хмельницького, Козачого Полку.

ПАНАХИДА була відслужена в суботу 10-го серпня ц. р., о год. 8-ій вечора в похоронному домі п. Петра Яреми, а **ПОХОРОН** відбувся у понеділок, 11-го ц. м. в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !

Командир батальйону 1-го Українського ім. Б. Хмельницького Полку:
полк. **БОРИС БАРВІНСЬКИЙ**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. —, Т-во „Клюб Поступовий, Відд. 70, повідомляє, що місячні збори відбудуться в середу, 14-го серпня, о 7-ій год. веч., в приміщенні УНДому — 433 Hoboken Ave. Можна підняти чеки-дивіденди. — П. Костик, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя, Відд. 270, відбудуться в суботу 17 серпня, о год. 6-ій вечора, в тимчасовім приміщенні УНДому — при 433 Hoboken Ave. Довгуючих членів, проситься вирівнювати місячні вкладки. — В. Бушковський, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай. — Місячні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 5, відбудуться в суботу 17-го серпня, о год. 7-ій веч., в залі Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста — 37-09 — 31 Еве. Просимо всіх членів і членкинь прийти на збори, бо є важливі справи до рішення. Довгуючих членів просимо сплатити свої залеглі вкладки. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Пресв. Марії, Відд. 112, повідомляє, що місячні збори відбудуться 18-го серпня, по 3-ій і 4-ій Службі Божій. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Укр. Січ", Відд. 170, повідомляє членів, що збори відбудуться 16-го серпня, о год. 6-ій веч., в приміщенні УНД — 433 Hoboken Ave. Проситься членів-річників і піврічників вирівняти залеглі вкладки. — П. Мелень, предс.; В. Плечонь, кас.; І. Грабар, секр.

З Волі Всевишнього, дня 15-го лютого 1957 року відійшов від нас на завжди у Жовкві, Зах. Україна
НАШ БАТЬКО і ДІДО
б. голова „Міщанського Братства" у Львові

✝

ТЕОДОР ГОЛІЯН

на 87 році свого трудолюбивого життя.

Покійний перебув останні роки свого сумного життя далеко від своїх найближчих у „Домі старців" у Жовкві.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
відбудеться у греко-католицькій церкві св. Стефана в Ст. Павль, Міннесота.

ПРИБИТІ ГОРЕМ:
Ред. РОМАН Т. ГОЛІЯН з дружиною в Парижі, Франція;
Д-р ВОЛОДИМИР Е. ГОЛІЯН з дружиною, Мелрозе, Мінн, із сином МАРКОМ — сини.
МАРТА ГОЛІЯН ПФЛЯНЧЕР, Шикаго, Ілл. — внучка.
Інж. НІНА ГОЛІЯН БОБЕРСЬКА — донька із чоловіком; МАРГАРИТОЮ і ПЕТРОМ (дітьми) в Польщі.

В першу річницю смерти
НАЙДОРОЖЧОГО ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДРУГА
бл. п. ГРИГОРІЯ ІВАНЕНКА
відправлено ПАНАХИДУ, дня 21-го липня 1957 року, в українській православній церкві св. Софії в Шикаго.
Після Панахиди запрошено вірних на спільний обід. Отець Микола Литваківський поблагословив стіл. Поминки відбулися за старо-українською традицією.
Покійний нар. 20-го травня 1922 р. в м. Лозова, Україна. Покійний залишив у смутку дружину Антоніну.; сина Григорія, доньку Наталку, шурина Івана і тестя Федора.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !
Родина ІВАНЕНКІВ

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішi, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.
Адміністрація „Свободи"

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

✝

Посмертні Згадки

ІВАН ЗАЙЦОВ, довголітній член Українського Клюбу, 309 Відд. УНСоюзу в Сиґінав, Міш., помер 28-го липня 1957 р., проживши 68 років. Покійний народився 1889 р. в с. Квасніковка, пов. Покровскоє (Самара). Був добрим членом і щирим громадянином. Полишив у смутку дружину Анну, доньку Меджі і двох синів, Івана й Йосифа. Похорон відбувся 1-го серпня, при участі Родини, Членів і Знайомих, з пох. заведення, а опісля на цвинтар Forest Lawn. — В. Й П!
П. Кобас, секр.

ТАРЗАН, ч. 3913. Гіркий кінець.

HEADED BY TARZAN AND TURO'S MIGHTY STRUGGLE, THE FIGHT TO OVERTHROW THE QUEEN CONTINUED. 2/25-3913

AS SOON AS OLGA SAW THE RAGING CONFLICT SLOWLY FAVOR THE APE-MAN'S FORCES...

... SHE DESCENDED FROM THE TOWER, BITTER IN THE FACE OF DEFEAT. AT LEAST SHE COULD SOOTHE HER DISGRACE BY DISPOSING OF THE DETECTIVE!

Під час жорстокої битви, очолюваної Тарзаном і Туром, тривав бій за скинення королеви.

Як тільки Ольга побачила, що конфлікт поволі хилиться вбік збройних сил мавполюдини...

вона зійшла з вежі, засмучена в обличчі поразки. Принаймні вона зможе злагіднити свою ганьбу, позбувшися детектива!